

bort derfra. Jeg maa ogsaa gjøre opmærksom paa, at hvis man vil tage Lovforslaget, som det foreligger, kan man ikke gaa den Vej, det er slet ikke det, man vil søge gjenneført ved dette Lovforslag, og saaledes som Forholdene her tænkes ordnede, vil det være ganske umuligt at gaa over til noget Mere i denne Retning, saa maatte man gaa andre Veie og søge ganske andre tvingende Bestemmelser satte ind, end der her er tænkt paa. Jeg tror imidlertid, som jeg har tilladt mig at nævne, at det ærede Medlem selv kom noget bort derfra. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (P. Holm) fremhævede, og vistnok med fuld Føie, at Hensynet til det Billige var for meget fremherskende i Forholdet til Lærlingene, at Ønsket om at faae Lærlinge ofte er ditteret af Hensynet til at faae billig Arbeidskraft. Ja, det er netop en af de Gener, der opstod af Næringsloven af 1857, at man sprængte Kammerne, men det ærede Medlem vil maaste selv indrømme, at dette Forslag gjør et lille Skridt hen imod at afhjælpe denne Feil. Det kan imidlertid ikke fremtvinge et andet Forhold, Ingen falder jo ind under Loven, som ikke selv vil det, det paahydes ikke, at der skal oprettes Kontrakt, det er kun, naar Vedkommende vil antage Lærlinge, og Lærlingen har indgaaet paa Lærlingeforholdet, at Loven kommer til Anvendelse. Men jeg tror, at det maa indrømmes, at dette Lovforslag er et Skridt hen imod at afværge den Løshed, der nu finder Sted ligesom ogsaa hen imod Indførelse af Værkstedsarbejde; thi hvad der nu finder Sted med de ældre Arbeidere, Svendene eller hvad man nu vil kalde dem, angaaende Hjemmearbejde, kan der ikke være Tale om at fastholde, naar man skal oplære Lærlinge. Det forekommer mig ogsaa, at Forslaget i en anden Retning har Betydning med Hensyn til Løsheden; thi antager en Mand en Lærling, kan han ikke, saaledes som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 9de Valgkreds mente, nu var Tilfældet, udenvidere kvittere ham, naar det passer ham, naar der ikke er Tilstrækkeligt at bestille. Lærlingeforholdet maa han fastholde, indtil det er hævet, og Mesteren vil altsaa have sine Forpligtelser, dem kan han ikke udenvidere gaa fra overfor Lærlingen. Paa den anden Side er det jo ganske vist, at det ikke kan nytte her, hvor man vil gaa Frivillighedens Vej, at komme med stærkere tvingende Bestemmelser, thi saa vil man ganske sikkert ikke anvende Loven, da det at anvende Loven jo er en frivillig Sag. Det er ganske rigtigt, at Landet ikke kan undvære en dygtig Arbeiderstand, som

det ærede Medlem sagde, og derfor maa man ogsaa gjøre, hvad man kan, for at hjælpe paa de mindre heldige Forhold, der nu findes. Men vil man stride til mere tvingende Bestemmelser, maa man gaa en ganske anden Vej, end her er foreslaaet. Der er mange Korporationer af Næringsdrivende, der have ment, at dette Forslag dog i og for sig betegnedet et Fremfærd, hvis det lykkedes at gjenneføre det som Lov, og hvis det altsaa lykkedes at faae Lærlingeforhold retablerede noget mere, end det nu er Tilfældet, paa Grundlag af dette Forslag. Det ærede Medlem for Kjøbenhavns 5te Valgkreds (P. Holm) udtalte sig om Jagskolen som den, der, hvis jeg opfattede ham rigtig, skulde træde i Stedet for, være Surrogat for Lærlingeforholdet. Deri tror jeg, at det ærede Medlem feiler; jeg hævder ikke Jagskolens Betydning for Haandværket og i andre Retninger, for Landbruget og deslige, men jeg tror ingenlunde, at det kan surrogere den praktiske Oplæring under Lærlingeforholdet, Oplæringen paa Værkstederne eller i Fabrikkerne for Haandværkets eller paa Marken for Landbrugets Vedkommende. Det ærede Medlem vil jo ogsaa erindre, at jeg har raft Haand til Oprettelsen af en Jagskole, men den betragtede jeg ikke som trædende i Stedet for Lærlingeforholdet, men kun som et Supplement dertil. Ligesom de tekniske Skoler supplere Uddannelsen i almindelig Retning, den almindelige Uddannelse i Fagene, saaledes tror jeg, at Jagskolen kun kan supplere den særlige Uddannelse indenfor Faget, men ingenlunde kan eller bør træde i Stedet for det virkelige Lærlingeforhold af varig Bestaaenhed.

P. Holm: Maa jeg bede om Ordet.

Formanden (Høgsbro): Det er tredie Gang, at det ærede Medlem beder om Ordet. Det kan kun gives med Thingets Samtykke. Hvis Ingen udtaler sig derimod (Ophold), giver jeg det ærede Medlem Ordet.

P. Holm: Jeg vil kun bemærke til den ærede Minister, at jeg søjede til, da jeg sagde, at man maatte se at komme ind paa at oprette Jagskoler, at jeg følte mig overbevist om, at man, efterhaanden som det viste sig, at Mestrene muligvis blev fjede af at antage Lærlinge, fordi det ikke kunde betale sig, maatte komme ind paa fra det Offentliges Side at støtte de Mestre, som efter Sagkyndiges Underpølgelse særlig maatte være skikede til at uddanne Lærlinge. Jeg